

DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

– materiały informacyjno-edukacyjne, cz. 9

Dostępność Plus w architekturze

Program Dostępność Plus to zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach, a jego kluczowym pojęciem jest samodzielność.

Na przestrzeni ostatnich lat rozwija się w architekturze pozytywny trend, polegający na **rosnącym szacunku dla potrzeb osób korzystających z obiektów budowlanych**, uwzględniając wymagania dostępności. Te potrzeby są różne, tak jak różni są ludzie i ograniczenia, które ich dotyczą; chociażby wiek, czy rodzaj niepełnosprawności. Rośnie przekonanie, że przestrzeń zabudowana powinna być dostępna dla wszystkich. Ma to odzwierciedlenie np. w regulacjach prawnych zarówno europejskich jak i w naszym polskich, bowiem 20 września 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1696) zwana potocznie **Dostępność Plus**. Celem ustawy jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na

marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby.

Jakie obowiązki nakłada Dostępność Plus?

Wymagania i obowiązki w zakresie dostępności architektonicznej ujęte zostały w art. 6 ustawy. **Ustawodawca wskazuje** w nim przede wszystkim:

- ✚ zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- ✚ instalację urządzeń lub zastosowanie w budynku środków technicznych i rozwiązań architektonicznych, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych;
- ✚ zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku w sposób uwzględniający szczególne potrzeby, tj.: wizualny, dotykowy lub głosowy,
- ✚ zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- ✚ zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Na co zwracać szczególną uwagę przy dostosowywaniu przestrzeni dla osób ze specjalnymi potrzebami?

Przygotowując przestrzeń z której korzystać będą różni ludzie, warto zwrócić uwagę na takie rzeczy jak: schody, poręcz przy schodach, zbyt wąskie drzwi wejściowe lub drzwi do pomieszczeń. W pełni sprawne osoby często nie zauważają, że brak windy, podnośnika, pochylni, lub też za wysokie progi **może być barierą dla innych**. Kłopot mogą sprawiać także np. zastawiony korytarz, zbyt wysoka wycieraczka, czy też zbyt miękka wykładzina. Cennym posunięciem przy dostosowywaniu danej przestrzeni może być zaproszenie osób ze szczególnymi potrzebami – czyli użytkowników – do przeprowadzenia mini-audytu. Osoby

z niepełnosprawnościami, ludzie starsi czy też rodziny z małymi dziećmi **najlepiej określą, czy pomieszczenia mają odpowiednie dostosowania i są dla nich akceptowalne**. Użytkownicy najlepiej znają swoje własne potrzeby. Należy przy tym pamiętać, by nie bazować na opinii jednej osoby, gdyż często rozwiązanie dobre dla jednego człowieka, może nie być wystarczające dla drugiego.

Konsekwencje braku dostępności

Ustawa przewiduje **sankcje za brak realizacji zasady dostępności**. Na podmioty publiczne, które nie spełnią minimalnych wymagań w zakresie dostępności, przysługiwac

będzie skarga na brak dostępności. W celu jej złożenia, osoba ze szczególnymi potrzebami będzie musiała najpierw zawnioskować o zapewnienie jej dostępności, a dopiero brak lub niewłaściwa reakcja ze strony podmiotu publicznego umożliwi złożenie skargi do Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych. Pozytywne rozpatrzenie skargi może skutkować nakazem zapewnienia dostępności, a niewywiązanie się z tego – nałożeniem kary pieniężnej.

Trwa nabór do projektu „Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej”

Do 23 sierpnia 2022 r. PFRON prowadzi nabór do projektu „Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej”. Głównym celem projektu jest **wsparcie podmiotów publicznych w zapewnieniu dostępności architektonicznej obiektów** i ich bezpośredniego otoczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Nabór skierowany jest przede wszystkim do podmiotów, które nie zgłosiły się w dotychczasowych rekrutacjach lub ich liczba w niektórych województwach jest niewystarczająca. Są to w szczególności podmioty prowadzące działalność w zakresie: transportu, mieszkalnictwa, bezpieczeństwa publicznego, sportu i rekreacji, a także

podmioty ubiegające się o doradztwo architektoniczne dla obecnie przygotowywanych lub dopiero planowanych inwestycji. Szczegółowe informacje dostępne są w poniższych linkach:

<https://owda.pfron.org.pl/aktualnosci/>

<https://owda.pfron.org.pl/aktualnosci/czwarty-nabor-do-projektu-osrodek-wsparcia-architektury-dostepnej/>